

Uitvoeringsplan voorschoolse educatie

Inleiding

Deze notitie beschrijft de uitvoering van het beleid van de gemeente Waterland rondom voorschoolse educatie in de kinderopvang. Voorschoolse educatie is onderdeel van het bredere Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) beleid. Het VVE-beleid richt zich op het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen met een (taal-spraak)achterstand in de leeftijd van 2 tot 6 jaar. Gemeenten zijn hierbij verantwoordelijk voor de voorschoolse periode (2 tot 4 jaar) en hebben een regierol voor het ontwikkelen van een gezamenlijke visie voor de vroegschoolse periode (groep 1 en 2). Aangezien de Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (OKE) gemeenten verplicht een dekkend aanbod van voorschoolse voorzieningen te creëren, zullen we alleen inzoomen op de voorschoolse educatie.

De vastgestelde Beleidsnotitie Kinderopvang gemeente Waterland 2021 beschrijft het actuele kinderopvangbeleid, waaronder de invulling van voorschoolse educatie. In de notitie wordt ingegaan op het huidige beleid en hoe dit onderhevig is aan nieuwe wetgevingen en veranderende sociale en economische factoren. De opgestelde Uitvoeringsagenda geeft aan dat er onderzocht moet worden hoe we de uitvoering van de eerste “v” van het VVE-beleid zo snel mogelijk in de gemeente gaan inrichten. Met dit uitvoeringsplan gaan we invulling geven aan de wettelijke verplichtingen rondom voorschoolse educatie.

Ambitie

De ambitie van onze Voorschoolse Educatie (VE) is dat jonge kinderen met een (risico op een) taalachterstand, start-bekwaam het basisonderwijs instromen.

Acties:

- Wij bieden jonge kinderen met een (taal)achterstand alle kansen om de achterstand in te halen.
- Alle betrokken partners werken op afstemming.

Doelgroep

VE is bedoeld voor peuters en kleuters met een risico op een achterstand in hun (taal)ontwikkeling. Kinderen die in aanmerking komen voor VE worden doelgroepkinderen genoemd. De doelgroep van de Voorschoolse Educatie bestaat uit kinderen van de gemeente Waterland vanaf de leeftijd van 2 jaar tot 4 jaar. Zij voldoen aan één of meerdere van de volgende kenmerken (gebaseerd op de CBS-indicatoren):

- Kinderen waarvan de verzorgende ouder(s) een opleidingsniveau hebben van maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of VMBO (basis- of kaderberoepsgericht).
- Kinderen waarvan de verzorgende ouder(s) niet-Nederlandssprekend is.
- Kinderen waarbij daadwerkelijke signalen van een spraak-taalachterstand zijn geconstateerd door blootstellingsachterstand (alleen op basis van een deskundig oordeel van de logopedist).

Op basis van bovenstaande criteria indiceert het consultatiebureau of er een risico bestaat op taal- en/of spraakachterstand bij het kind en een VE-indicatie daardoor gewenst is. Het uitgangspunt daarbij is dat het kind en zijn/haar specifieke behoeften centraal staan. Kinderen komen alleen in aanmerking voor VE als zij ook daadwerkelijk gebaat zijn bij een VE-programma. Hierbij moet duidelijk zijn dat de achterstand verbeterd of verholpen kan worden door deel te nemen aan een VE-

programma. Een eventuele VE-indicatie van een broertje of zusje is geen criterium om in aanmerking te komen voor een VE-indicatie.

Proces- en resultaatafspraken

Toeleiding, indiceren en verwijzen

Onder indiceren wordt verstaan het vaststellen of een kind voldoet aan de criteria die de gemeente voor VE heeft vastgesteld. De gemeente geeft de indicatie af met het doel de ontwikkeling van het kind positief te beïnvloeden. Indien nodig kan er een expert ingeschakeld worden om na te gaan of dit de juiste vorm van ondersteuning is. De JGZ heeft in het huidige Basistakenpakket JGZ de taak om een (dreigende) achterstand van de (taal)ontwikkeling van een kind te signaleren en te verwijzen.

Onder het toeleiden van een kind naar VE verstaan wij het totale proces van signaleren van een (potentiële) taalachterstand, het indiceren het verwijzen en de daadwerkelijke toeleiding tot en met de aankomst bij de VE-voorziening. We hebben een inspanningsverplichting om 100% van de gesignaleerde doelgroepkinderen toe te leiden tot een VE-programma. Omdat het consultatiebureau 99% van de peuters ziet, hebben zij een belangrijke functie in het informeren van ouders over het voorschoolse aanbod. Het consultatiebureau is ook de instantie die de indicatie voor VE afgeeft en ouders hierover informatie geeft.

Doelgroepouders dienen geïnformeerd, gemotiveerd en ondersteund te worden om na de verwijzing van hun kind naar VE ook tot een aanmelding bij een VE-programma over te gaan. Hiervoor zijn dan extra activiteiten nodig. Deze extra activiteiten kunnen door de JGZ, door ketenpartners of door hen samen worden uitgevoerd, afhankelijk van de afspraken die hierover zijn gemaakt. Ouders kunnen echter niet gedwongen worden om na een indicatie hun kind deel te laten nemen aan voorschoolse educatie. Zij hebben hierin een eigen verantwoordelijkheid.

Waterlandse inrichting

Jaarlijks ontvangen alle opvanglocaties in de gemeente Waterland een subsidiebedrag voor het tegemoetkomen van kinderen waarvan de ouders niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag. Deze tegemoetkoming kan gebaseerd zijn op een VE indicatie of een sociaal medische indicatie (SMI). Naast de tegemoetkomingen voor geïndiceerde opvang kent de gemeente nog een opvangvariant zonder indicatievoorwaarde waarbij recht is op twee gesubsidieerde dagdelen.

De tegemoetkoming aan ouders zorgt ervoor dat alle peuters en kleuters gebruik kunnen maken van een kwalitatief hoogwaardig aanbod van peuteropvang en voorschoolse educatie in de gemeente Waterland. De gemeente investeert zo in een goede, toegankelijke pedagogische basisinfrastructuur om kinderen voldoende kennis en vaardigheden te kunnen laten ontwikkelen om later te voorzien in hun levensonderhoud en te participeren in de samenleving.

Huidige inrichting VE-programma

Het aanbod en de vraag naar Voorschoolse Educatie is niet groot binnen de gemeente Waterland. Om deze reden verstaat de gemeente onder VE-opvang in het kader van de genoemde Uitvoeringsregeling kinderopvang de volgende varianten:

Variant 1: lichte ondersteuning. 2 dagdelen met extra aandacht bij een organisatie die in het LRK is geregistreerd en kinderopvang verzorgt in de gemeente Waterland. Plaatsing in een “gewone” groep. Daarmee wordt optimaal gebruik gemaakt van de stimulans die van de kinderen onderling kan uitgaan.

Variant 2: lichte ondersteuning. als variant 1 maar met uitbreiding naar 3 dagdelen.

Variant 3: officiële VE-variant, conform Wko vereisten (16 uur per week) en met inspectie door GGD op de specifieke VE voorwaarden als door de wet gesteld.

In 2013 zijn voor Variant 3 afspraken gemaakt met de regiogemeenten Purmerend en Edam-Volendam omdat het volume/de vraag onvoldoende was om een groep te vormen waaraan klassikaal VE kon worden aangeboden. Overigens was het volume, gemeten naar het verplichte aantal uren/dagdelen per week ook minder dan nu het geval is (was 4 dagdelen/10 uren per week; wordt nu 16 uur per week). Met de verscherpte eisen qua volume en de consequenties van de Wet Inburgering is de noodzaak ontstaan om per 2022 VE-aanbod in de gemeente zelf te organiseren.

Toekomst VE programma

De subsidierelaties met alle opvangorganisaties blijft standhouden. De subsidie zorgt ervoor dat de kinderopvang toegankelijk en betaalbaar is voor alle Waterlanders. Echter wordt er nog niks extra's aangeboden om de taal- en spraakontwikkeling te stimuleren, wat kinderen met een VE-indicatie nodig hebben.

Het Rijk wil dat gemeenten een VE-programma aanbieden aan alle kinderen die dit nodig hebben. Het realiseren van een VE-locatie in één van de kernen, met de verwachtingen dat de doelgroepkinderen uit andere kernen 4 dagen per week hier naar de opvang gaan, zien wij niet als gewenst. De kinderen worden uit hun huidige groep gehaald en komen in een groep terecht buiten hun leefwereld. Ook van de ouders kunnen wij niet verwachten om elke keer een langere reisafstand te hebben naar de nieuwe opvanglocatie. Zo komen de kinderen die extra taal- en spraakondersteuning nodig hebben niet op de locatie terecht die dit zou bieden.

In Waterland streven we naar een onbelemmerde ontwikkeling van ieder kind. Als we ieder kind een onbelemmerde ontwikkeling gunnen, moeten we het kind niet sturen naar de plek waar het aanbod is, maar het aanbod brengen naar het kind. Afgelopen tijd hebben we met gemeente Purmerend gesproken over de inrichting van het VE-beleid. Wij zien veel in hun lokale invulling van de wetgeving, namelijk met een "VVE-regisseur". Deze ambulante pedagogisch medewerker heeft de functie om kinderen die een VE-indicatie hebben taal- en spraakondersteuning te bieden, los van de kinderopvang of peuterspeelzaal waar het kind opvang krijgt.

Uitwerking

Werken met een ambulante pedagogisch medewerker geeft de mogelijkheid om echt op individueel niveau te kijken wat kinderen nodig hebben. Er wordt ruimte geboden om één op één met de kinderen te werken aan taal- en spraakondersteuning. Hiernaast kan de groep ook baat hebben bij uitleg over de werkwijze van een VE-programma en kan er geleerd worden van elkaar.

Er gaat gestart worden met de inzet van een ambulante pedagogisch medewerker voor (ongeveer) 20 uur per week. Deze medewerker is in dienst bij één van de kinderopvangorganisaties in de gemeente en gaat gemeente breed aan de slag. Zo worden alle kinderopvangorganisaties waar kinderen met een VE-indicatie opgevangen bezocht. Op locaties is het mogelijk om de kinderen individueel te ondersteunen maar ook de groep met de huidige medewerkers te ondersteunen.

De ambulante medewerker draagt zorg over het uitvoeren van het ondersteuningsplan binnen de opvang en ondersteunt het team op de locatie in de verschillende vaardigheden die nodig zijn om de kinderen (en ouders) passend te ondersteunen. Er wordt gezorgd voor een passende omgeving voor de desbetreffende kinderen en er wordt advies geven over de inrichting en materialen op locatie.

Alle opvanglocaties worden structureel bezocht om de voortgang te bepalen en eventueel het plan bijstellen. Daarnaast wordt het CJG regelmatig ingeschakeld om samen met de ouders een plan te maken wat het kind nodig is. Hier is overzicht op het totale veld nodig wat teruggekoppeld dient te worden aan de gemeente en samenwerkende organisaties. Zo kunnen de knelpunten in de uitvoering van het gemaakte beleid, het systeem en de bijbehorende zorg inzichtelijk worden gemaakt.

Deze ontwikkeling in het VE-beleid is niet los te zien van een versterking van de samenwerking tussen de verschillende spelers in het voorveld, zoals het CJG en het logopedisch spreekuur. Deze samenwerking is van belang om te zorgen dat alle kinderen op de juiste plek zitten waar de juiste hulp geboden kan worden. In het komende jaar staan er gesprekken met alle partijen gepland om de samenwerking op te zoeken en te versterken.

Financiën

Huidige situatie

Jaarlijkse inkomsten:

€ 68.558 Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) middelen.

Gemeenten krijgen financiële middelen van het Rijk om goed onderwijsachterstandenbeleid te voeren. De gemeente moet hiervoor verantwoordelijkheid afleggen van het voorschoolse educatiebeleid. Alleen het VE-aanbod dat de gemeente subsidieert telt mee voor de wettelijke verplichting om voldoende aanbod voorschoolse educatie te realiseren (art.166 li 1 WPO).

Op dit moment wordt niet alleen het voorschoolse educatiebeleid bekostigd uit de GOAB middelen maar het hele kinderopvangbeleid. Eventueel andere stromen van het Rijk zijn niet in beeld en er worden ook geen extra gemeentelijke middelen beschikbaar gesteld.

Jaarlijkse uitgaven:

€ 52.000 subsidies gemeentelijke tegemoetkoming kinderopvang.

De hoogte van de subsidie wordt bepaald aan de hand van het aantal opgevangen kinderen per locatie in de voorgaande jaren. Aan het eind van het jaar vindt de verantwoording plaats.

Verdeling van de subsidies aan kinderopvangorganisaties:

Organisatie	Subsidiebedrag
Co-Nijntje	20.000
Sportify	4.000
SKW	20.000
Tinteltuyn	8.000
Totaal	52.000

Toekomst

Jaarlijkse inkomsten:

€ 68.558 GOAB middelen.

€ 30.725 Asscher middelen. Jaarlijks is er een decentralisatie-uitkering in het gemeentefonds met als doel om alle peuters naar een voorschoolse voorziening te laten gaan, zo genoemde Asscher middelen. De gedachte hierachter is dat het Rijk via de kinderopvangtoeslag de opvang van kinderen van *werkende* ouders in alle voorschoolse voorzieningen financiert, en dat het aan de gemeenten is om een aanbod te doen aan peuters zonder recht op kinderopvang toeslag. Dit is naast de wettelijke verantwoordelijk van gemeenten om aan de VVE-eisen te voldoen.

€ 4.942 toevoeging van de gemeente. De bovengenoemde Rijksmiddelen onderwijsachterstandenbeleid en Asscher middelen worden vanaf 2023 jaarlijks door de gemeente aangevuld met € 4.942 om voldoende, toegankelijk en kwalitatief goed VE-aanbod te realiseren binnen Waterland.

Jaarlijkse uitgaven:

€ 52.000 subsidies gemeentelijke tegemoetkoming kinderopvang.

€ 52.225 inzet van een ambulante pedagogisch medewerker voor (ongeveer) 20 uur per week